УДК: 351.746.1

DOI: <https://doi.org/10.32366/2523-4269-2020-70-1-14-22>

Єспринцев Пилип Сергійович,

кандидат юридичних наук

(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9790-9565>

Носевич Надія Русланівна

(Донецький юридичний інститут МВС України,
м. Кривий Ріг)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1112-9788>

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ США: ІСТОРІЯ, ПРАВОВА ОСНОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ, ЗАВДАННЯ, СТРУКТУРА

У науково-правничій статті авторами розглянуто історію, правову основу професійної діяльності, структуру та завдання Федерального бюро розслідувань США (далі – ФБР) на основі чинного законодавства США про його діяльність, офіційного інтернет-сайту ФБР, а також наукових праць окремих вітчизняних та зарубіжних фахівців з окресленої проблематики.

Ключові слова: ФБР; розслідування; структура ФБР; підрозділ ФБР; спеціальний агент ФБР.

Постановка проблеми. «Силові» органи є складовою правоохоронних, антитерористичних, оборонних, розвідувальних та контррозвідувальних відомств. Вони захищають права й свободи громадян, здійснюють боротьбу зі злочинністю, забезпечують непорушність конституційного ладу, стоять на сторожі національної безпеки. Розгалуженість цієї державної системи обумовлюється очевидною відмінністю цільового призначення вказаних структур, хоча розповсюдженою є і подібність, спорідненість їхніх функцій.

Також ідеться і про те, що окремі державні органи вказаного характеру можуть посідати дещо «ексклюзивне», «верховне» місце в межах того чи іншого сегмента «силового блоку». Вони демонструють більш високий рівень професійної компетентності у вирішенні гострих суспільних проблем. Прикладом цього є завдання, функції, структура, принципи діяльності та власне професійний імідж Федерального бюро розслідувань США. Тому вказана проблематика і є предметом цього науково-правничого дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На переконання авторів, запропонована тема є надзвичайно актуальною не тільки з огляду на обраний Україною зовнішньополітичний вектор розвитку, а й з урахуванням об'єктивної потреби суспільства й держави в реформуванні як усього державного апарату, так і його правоохоронної ланки.

Зазначимо, що науковою розробкою цього напрямку функціонування правоохоронної системи займалися такі вчені, як С. Бабуркін, Ю. Бутусов, О. Биков, І. Дралюк, М. Калатур, Т. Кікоть-Глуходєдова, О. Кравцов, Т. Кравцова, С. Лапта, Я. Левін, К. Прохоров, А. Савченко та ін. Незважаючи на те, що важливі аспекти цієї проблеми знайшли відображення в численних наукових працях, її окремі питання все ж залишилися поза увагою наукового загалу.

Виклад основного матеріалу. Як відомо, на ФБР покладено завдання, що безпосередньо пов'язані з розслідуванням найбільш складних, заплутаних кримінальних злочинів,

віднесених до справ загальнонаціонального, тобто федерального, значення. Проблематика, якою постійно опікується ФБР, прямо стосується гострих, актуальних зовнішніх та внутрішніх загроз національній безпеці США.

Із професійною діяльністю ФБР пов'язані численні розслідування минулих та сучасних гучних кримінальних та політичних справ, боротьба з міжнародним тероризмом, політичним екстремізмом, корупцією та іноземними втручаннями у внутрішні справи США, зокрема в американські виборчі кампанії.

На сьогодні дії ФБР є одним із світових еталонів передової криміналістичної, оперативно-розшукової, антитерористичної діяльності, а також суто аналітичної роботи у сфері боротьби з усіма наявними видами, проявами злочинності. Це є можливим завдяки використанню в межах ФБР найновітніших методик, способів та технологій здійснення дієвої правоохоронної та іншої пов'язаної з нею діяльності.

Велике значення має і чинна система відбору майбутніх кадрів, комплексна система професійної підготовки та перепідготовки кваліфікованих слідчих та оперативно-розшукових працівників – спеціальних агентів ФБР. Така професійна підготовка включає необхідні правові знання, належну фізичну форму, ґрунтовне опанування різноманітних методик розслідування кримінальних злочинів тощо.

Природним є те, що така колосальна федеральна (урядова) служба США, як ФБР має достатньо довготривалу історію. Хоча ФБР далеко не є ровесницею всієї історії США, але засновники та працівники цієї державної структури були свідками, а також безпосередніми та непрямими учасниками всіх ключових подій американської та світової історії XX століття. Цього року виповнилося 111 років із дня заснування відомства, яке сьогодні називається ФБР.

Отже, 26 липня 1908 року, за президентства Теодора Рузвельта, за ініціативою тодішнього Генерального прокурора США Чарльза Джозефа Бонапарта було створено Бюро розслідувань – урядовий правоохоронний орган, покликаний компетентно розслідувати найтяжчі федеральні злочини, зокрема масштабні корупційні діяння в урядових колах США. Так, зазначається, що причиною створення Бюро розслідувань стали саме махінації окремих конгресменів на ринку землі, суттєві порушення антимонопольного законодавства, законів про пошту та банки, кримінальні злочини в індіанських резерваціях [7, с. 26]. Першим директором цього Бюро було призначено Стенлі Фінча, який його очолював у 1908–1912 рр.

Ключові етапи довготривалої історії ФБР, історичні події та ситуації, у межах яких воно діяло, відображені, наприклад, у збірнику «The FBI: A Centennial History, 1908–2008», виданому ФБР до 100-річчя з дня заснування [6, с. 17]. Так, історію ФБР у цьому збірнику поділено на десять фундаментальних періодів, пов'язаних із ключовими подіями та кризами в історії США та решти світу: «1. Створення. Перші дні (1908–1923); 2. ФБР проти гангстерів. Роки «Беззаконня». Новий курс (1924–1938); 3. Друга світова війна (1939–1945); 4. Післявоєнна Америка (1945–1960-ті); 5. Час В'єтнамської війни (1960-ті – середина 1970-х); 6. Після Ватергейту (1970-ті); 7. Розвиток міжнародної злочинності (1980-ті); 8. Кінець холодної війни (1989–1993); 9. Підвищення світової співпраці (1993–2001); 10. Зміна повноважень. Нова ера національної безпеки (2001 – до цього часу)» [6, с. 18].

Варто відзначити, що й минулою, і теперішньою організаційною особливістю системи правоохоронних органів США є відсутність єдиного, централізованого поліцейського відомства з розслідування кримінальних злочинів та забезпечення громадського порядку [3, с. 94].

Так, чинна Поправка X від 1791 року до Конституції США чітко та безпосередньо наголошує на такому (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела. – *Прим. авт.*): «Повноваження, які не є делегованими Сполученим Штатам (тобто загальнонаціональній, федеральній владній компетенції. – *Прим. авт.*), згідно із цією Конституцією, і користування якими не є забороненим для окремих штатів, зберігаються, відповідно,

за штатами або за народом» [5]. Своєю чергою науковці-правники, які є фахівцями з американського права та проблематики правоохоронних органів США, зазначають, що, згідно з наведеною Поправкою X, «уся діяльність поліції штатів, міст та округів регламентується конституціями та законами штатів, а також виданими на їхній основі нормативно-правовими актами органів місцевого самоуправління» [4, с. 23].

Така сама ситуація мала місце і в 1908 році, коли США фактично вийшли зі стану добровільного геополітичного усамітнення в межах західної півкулі, відповідно до зовнішньополітичної «доктрини Монро» 1823 року. США почали боротьбу «за переділ уже поділеного світу», тобто боротьбу за встановлення власного колоніального впливу в окремих державах Азії, Тихого океану тощо. Це зумовило нові зовнішні та внутрішні виклики та загрози національній безпеці США, безпосередньо впливаючи на криміногенну ситуацію в самій країні.

Таким чином, Бюро розслідувань стало першим федеральним, суто централізованим правоохоронним органом країни, що діє не від імені штатів, округів, графств, общин, а виключно від імені федерального уряду США, тобто за дорученням усієї держави.

Сучасна назва названої федеральної правоохоронної структури – ФБР, – а також її цілісний професійний імідж, дієві методи оперативно-розшукової роботи та практичні заслуги пов'язані з іменем останнього директора Бюро розслідувань (1924–1935) і, відповідно, першого директора вже власне ФБР – Джона Едгара Гувера. Він обіймав цю посаду протягом достатньо тривалого періоду – з моменту перейменування Бюро розслідувань на ФБР у 1935 році й до 1972 року. З його іменем пов'язано не лише перейменування Бюро, але й увесь 48-річний насичений, славетний період розвитку цієї урядової служби. Його ім'я є «особистісною назвою», «особистісним утіленням» ФБР.

Більш ніж сторічна професійна історія ФБР має багато блискучих сторінок. Так, Перша світова війна (1914–1918), на думку одного із провідних американських дослідників історії ФБР Етана Теохаріса, відіграла провідну роль у становленні ФБР як головного контррозвідувального відомства США. Однак у цій функціонально-цільовій іпостасі Бюро розслідувань зазнавало конкуренції з боку Секретної служби США. Як відомо, Центральне розвідувальне управління США (далі – ЦРУ) було створено лише в 1947 році.

Протягом 1914–1918 рр. Бюро розслідувань попереджувало різноманітну підривну діяльність на території США з боку агентів держав Троїстого, потім Четверного союзу (Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина та Болгарія). До того ж Бюро розслідувань займалося збором інформації про політичні вподобання, внутрішні й зарубіжні контакти й діяльність німецьких промисловців та німецьких діячів культури, які на той час перебували на території США [7, с. 27]. На заключному етапі Першої світової війни, у зв'язку з більшовицьким переворотом у Росії в жовтні 1917 року, Бюро розслідувань зосередилося на боротьбі з американськими соціалістами, анархістами та *занадто* лівими профспілковими діячами. Надзвичайно відомими були так звані «рейди Палмера» – політика рейдів підлеглих Генерального прокурора США Олександра Мітчелла Палмера проти американських соціалістів та комуністів [7, с. 29–30].

Після Першої світової війни, точніше, у 1920 р. відомий спеціальний агент ФБР Едвард Етертон розкрив плани армії мексиканських революціонерів щодо проникнення на територію США через Каліфорнію [2]. Власне, сам Джон Едгар Гувер на початку вже згаданих 1920-х рр. набув величезної популярності в країні як успішний начальник окремого спецпідрозділу Міністерства юстиції США по боротьбі з радикальними комуністичними угрупованнями [2].

Протягом так званої кримінальної війни 1930 року спеціальні агенти ФБР під керівництвом Джона Едгара Гувера знешкодили деяких небезпечних злочинців, зокрема гангстерів Джона Діллінджера, Малюка Нельсона, Елвіна Карпіса, Чарльза Флойда, Джорджа Барнса та ін. [10].

На момент очолення Джоном Едгаром Гувером Бюро розслідувань (1924) урядова корупція була одним із найбільш гострих, масштабних соціальних уразливих місць США. За часів президентства Воррена Гардінга (1921–1923) корупція пронизувала всю структуру урядової влади США. Сенатори, конгресмени, урядовці, поліцейські незаконно лобіювали інтереси різних галузей великого бізнесу та мафіозних структур. Тому однією з найбільш гучних справ, розкритих ФБР, коли високопоставлені обвинувачені особи зазнали заслуженого покарання у вигляді тюремного ув'язнення та сплати величезних грошових штрафів, стала, наприклад, відома кримінальна справа проти Міністра внутрішніх справ США Альберта Фолла, визнаного масштабного корупціонера [2].

Протягом Другої світової війни (1939–1945) спеціальні агенти ФБР протидіяли запланованим диверсіям агентів німецького абверу у США, не лише виконуючи обов'язок перед своєю Батьківщиною, але й допомагаючи спільній боротьбі союзників США по антигітлерівській коаліції – Великобританії та СРСР.

За часів «холодної війни» між США та СРСР (1945–1991) ФБР здійснювало тривалу боротьбу із «червоною загрозою», упроваджуючи в життя післявоєнну політику «маккартизму». Зокрема, спеціальні агенти ФБР відзначилися, розслідуючи трагічну справу про державну зраду з боку Джуліуса й Етель Розенбергів [8].

Наприкінці 80-х – на початку 90-х, а також у першому десятилітті 2000-х рр. ФБР зіткнулося з небувалим раніше рівнем інтернаціоналізації та комплексним посиленням могутності кримінальних, політико-екстремістських та терористичних організацій, рухів. Боротьба з міжнародним, глобальним тероризмом того чи іншого змістовно-ідеологічного наповнення є і залишається одним із пріоритетів у професійній діяльності спеціальних агентів ФБР. Саме тому надзвичайно великих зусиль з боку ФБР було докладено заради якомога швидкого затримання або фізичної ліквідації всіх осіб, причетних до терактів 11 вересня 2001 року.

Найбільш масштабною оперативною операцією ФБР у XXI столітті вважаються арешти співробітників поліції Пуерто-Ріко в жовтні 2010 року, які підозрювалися в корупції та торгівлі наркотиками. Під час цієї операції зусиллями цілої тисячі спеціальних агентів ФБР було заарештовано аж 130 поліцейських [10]. У 2012 році ФБР затримало Семюела Літтла – найкривавішого серійного вбивцю за всю історію США. На його особистому рахунку 93 вбитих ним жертви [9].

Протягом останніх трьох років ФБР активно розслідує численні факти регулярного іноземного втручання у внутрішні справи США, зокрема в президентські кампанії, з боку російських спецслужб, бізнесу та політикуму.

Правовий статус спеціальних агентів ФБР як урядових представників, їхні законні права, обов'язки, функції та завдання нормативізовано в чинному зведеному, тобто саме федеральному, праві США.

Тому насамперед слід звернутися до положень предметних параграфів чинного Кодексу США. Саме зміст § 531–540С розділу 33 «Федеральне бюро розслідувань» частини 28 «Судоустрій та судовий процес» Кодексу США присвячено правовим основам професійної діяльності ФБР.

Так, у § 531 «Федеральне бюро розслідувань» чітко зазначається структурно-організаційна, тобто відомча, приналежність ФБР (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела. – *Прим. авт.*): «Федеральне бюро розслідувань є складовою Міністерства юстиції» [12]. У § 532 «Директор Федерального бюро розслідувань» говориться про те, що Генеральний прокурор США здійснює призначення тієї чи іншої особи на посаду Директора ФБР і що саме так називається посада голови ФБР [12]. Генеральний прокурор США є головою Міністерства юстиції США. Однак у цьому параграфі не закріплено жодних вікових, професійних, моральних та інших необхідних вимог до осіб, яких можна призначити на посаду Директора ФБР. Також не говориться і про те, що призначення пев-

ної особи на цю посаду має бути схваленим Палатою представників США: Конгресом або Сенатом.

У § 533 «Особи, які здійснюють розслідування; призначення таких осіб» нормативно вказується, що Генеральний прокурор США має право на призначення осіб, які розслідуватимуть та подаватимуть до суду справи про злочини, учинені проти США. Також, згідно зі змістом зазначеного параграфа, Генеральний прокурор США має право на призначення осіб, які надаватимуть допомогу в захисті Президента США та самого Генерального прокурора США [12]. Такі офіційні особи, що призначені Генеральним прокурором США, також покликані проводити інші розслідування щодо офіційних питань, але під контролем Міністерства юстиції США та Державного департаменту США за наказом Генерального прокурора США [12]. Зауважимо, що в межах наведеного § 533 не згадується і не надається визначення посадово-функціонального поняття «спеціальний агент ФБР». Замість нього використовується загальний термін «особи, які розслідуватимуть (злочини. – *Прим. авт.*)».

Зміст § 534 «Здобуття, збереження кримінологічної інформації та обмін нею; призначення посадових осіб», до речі, не стосується безпосередньо професійної діяльності ФБР. У ньому нормативізовано права самого Генерального прокурора США на здобуття, збір, класифікацію, збереження, ідентифікацію кримінологічної інформації про злочини, а також інформації про осіб, які страждають на захворювання, інформації про зниклих осіб; право на здійснення обміну такою інформацією в офіційних цілях з офіційними представниками федерального уряду, включно із представниками Комісії США з винесення вироків тощо [12]. Однак безпосереднє відношення змісту наведеного параграфа до професійної діяльності ФБР відтворюється через те, що саме спеціальні агенти ФБР, звичайно, під керівництвом їхнього Директора здобувають наведену вище інформацію.

У § 535 «Розслідування злочинів, до яких причетні урядові функціонери та працівники; обмеження в даних випадках» також говориться про справи, якими за своїми посадовими обов'язками має опікуватися ФБР. Здебільшого йдеться про те, що злочини, учинені особами, що працюють в уряді США, є функціонально-компетенційною прерогативою Генерального прокурора США та ФБР. Причому ці функції здійснюються, незважаючи на будь-які інші положення американського законодавства [12].

Про те, що посади в ФБР є посадами лише цієї федеральної служби, говориться в § 536 «Посади в іншому відомстві» [12]. У § 537 «Витрати в непередбачених випадках таємного характеру» говориться, що подібні витрати здійснюються під контролем Генерального прокурора США [12].

Що ж стосується інших злочинів, розслідування яких покладено на ФБР, то вони зазначені в самій назві § 538 – «Захоплення повітряних суден та інші подібні злочини» [12]. Своєю чергою в § 539 «Прийом закордонних посадовців у контррозвідувальних цілях» йдеться про таке (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела. – *Прим. авт.*): «Директор Федерального бюро розслідувань має право використовувати грошові кошти, виділені на контррозвідувальні програми Федерального бюро розслідувань, для того, аби нести витрати під час прийому закордонних посадових осіб у США, які відбуваються під контролем Федерального бюро розслідувань із метою консультацій із контррозвідувальної проблематики» [12].

До того ж убивства посадових осіб або працівників окремого штату або іншої (меншої) адміністративно-територіальної одиниці, до чийх посадових обов'язків належать запобігання, виявлення, розслідування або судові впровадження щодо злочину проти кримінального законодавства окремого штату або іншої (меншої) адміністративно-територіальної одиниці, розслідуються Генеральним прокурором США та ФБР, згідно з § 540 «Розслідування працівників правоохоронних органів штату або інших (менших) адміністративно-територіальних одиниць» [12]. Інший насильницький злочин, який може бути розслідуваний Генеральним прокурором США та ФБР безпосередньо на прохання працівника правоохоронних органів окремого штату або іншої (меншої) адміністративно-

територіальної одиниці, – це насильство щодо особи, яка є мандрівником, навіть мандрівником, який прибув до США з іншої держави. Про це йдеться в § 540А «Розслідування насильства проти мандрівників» Кодексу США [12].

Такий тяжкий злочин, як серійні вбивства розслідується силами ФБР згідно з положеннями § 540В «Розслідування серійних убивств». Розслідування подібного злочину з боку ФБР здійснюється на прохання керівника правоохоронного органу, який має відповідну правову та процесуальну юрисдикцію щодо вказаного типу злочину [12].

Зміст § 540С «Поліцейські сили ФБР» присвячено інфраструктурному та технічному забезпеченню ФБР у вигляді будівель, ділянок, територій, а також обов'язкам та правам постійних поліцейських сил ФБР. Поліцейські ФБР не є спеціальними агентами ФБР. Серед їхніх завдань слід виокремити охорону будівель, майна, територій ФБР, а також посадових осіб ФБР [12].

На сьогодні організаційна структура ФБР є такою. Це відомство очолюється Директором ФБР (від 2 серпня 2017 року й дотепер – Крістофер Рей), його заступником (Девід Боудіч), помічником (Пол Еббейт) та начальником штабу ФБР (Пол Б. Мерфі) [11]. Для безперебійної, ефективної керівної роботи цих посадовців у структурі ФБР функціонує спільний офіс Директора ФБР, його заступника та помічника [11]. Цей офіс включає підрозділи:

- з питань фінансів та матеріального забезпечення;
- з питань інформаційного забезпечення;
- із проведення інспекцій;
- головного інформаційного працівника;
- у зв'язках із Конгресом;
- працевлаштування;
- Загальної ради;
- цілісності та згоди;
- прав людини;
- професійної відповідальності;
- зв'язків із громадськістю;
- планування [11].

Дієвими функціонально-цільовими сегментами ФБР на сьогодні є:

- 1) Управління національної безпеки;
- 2) Управління слідства, протидії кіберзлочинам, реагування на надзвичайні ситуації та служб;
- 3) Розвідувальне управління;
- 4) Управління розвитку науки та технологій;
- 5) Управління інформації та технологій;
- 6) Управління кадрового потенціалу [11].

Кожне із вказаних управлінь містить у собі велику кількість окремих вузькогалузевих підрозділів (відділів) [11].

Як ми бачимо з наведеного вище списку управлінь, ФБР є багатофункціональним, багатоцільовим правоохоронним відомством США. Так, сучасні російські науковці-правники А. В. Биков та Т. В. Кікоть-Глуходєдова слушно зазначають із цього приводу (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела. – *Прим. авт.*): «Відмінною особливістю ФБР є поєднання функцій контррозвідки, політичної поліції та кримінального розшуку. У цьому відношенні ФБР посідає унікальне місце не лише серед американських, але й світових спеціальних служб» [3, с. 96].

Окремі сучасні науковці-правники вважають, що ФБР відіграє провідну роль у межах контррозвідувальної, безпекової системи США [1, с. 107]. При цьому йдеться про функціонально-цільове превалювання ФБР над Секретною службою США та Міністерством внутрішньої безпеки США.

Загальнодоступна інформація про регіональне, локальне та зарубіжне розгалуження ФБР надається сучасним російським науковцем-правником С. А. Бабуркіним (подається в авторському перекладі з мови-оригіналу джерела. – *Прим. авт.*): «ФБР має 56 місцевих відділів у найбільших містах США та більш ніж 400 резидентур (resident agencies – RAs) по всій країні. Польові відділення розташовані там, де сконцентрована більша частина розслідувань та збору інформації, здійснюваних ФБР. Резидентури служать додатковими відділами великих польових відділів та дозволяють ФБР цілком контролювати території, віддалені від них. ФБР також має 50 аташатів з питань законності (Legal Attaché (Legat) offices) (аташат – корпус аташе, тобто дипломатичних працівників, з того чи іншого галузевого питання в посольствах за кордоном. – *Прим. авт.*) та 14 підвідділів у зарубіжних країнах по всьому світі. Приблизно третина персоналу ФБР працює в центральному апараті в штаб-квартирі Бюро у Вашингтоні, а решта – у місцевих відділах» [1, с. 109].

Висновки. Підбиваючи підсумки нашого дослідження, зазначимо, що ФБР є одним із фундаментальних сегментів системи численних федеральних «силових», зокрема правоохоронних, відомств США. Функції ФБР можуть бути подібними до функцій інших правоохоронних структур, наприклад Міністерства внутрішньої безпеки США, хоча і є, на відміну від поліцейських структур США, прикладом єдиної, централізованої відомчої системи.

ФБР разом з іншими федеральними правоохоронними організаціями, як-от Управлінням боротьби з наркотиками (ДЕНА), є складовою Міністерства юстиції США.

Професійна діяльність ФБР нараховує більш ніж столітню історію. Функціонально-цільове призначення ФБР є багатогалузевим: ним здійснюється правоохоронна діяльність у межах розслідування кримінальних злочинів федерального масштабу, забезпечення національної безпеки країни через контррозвідувальну діяльність, протидія міжнародному тероризму, протидія злочинам у кіберпросторі, запобігання втручанням у внутрішні справи США тощо.

Список використаних джерел

1. Бабуркин С. А. ФБР в контрразведывательной системе США. *Ярославский педагогический вестник*. 2011. № 1. Том I (Гуманитарные науки). С. 105–112.
2. Бутусов Ю. 110 лет с момента создания ФБР: как начиналась история легендарного Бюро. URL : <https://www.forumdaily.com/110-let-s-momenta-sozdaniya-istoriya-legendarnogo-byuro/> (дата звернення: 15.02.2020).
3. Быков А. В., Кикоть-Глуходедова Т. В. Конституционно-правовые особенности организации и функционирования полицейских органов США, имеющих право на проведение оперативно-розыскных мероприятий. *Вестник Московского университета МВД России*. 2013. № 8. С. 94–97.
4. Быков А. В. Организационные основы деятельности полицейской системы США. *Вестник Московского университета МВД России*. 2008. № 5. С. 21–24.
5. Конституция Соединённых Штатов Америки. URL : <https://www.constitutionfacts.com> (дата звернення: 22.12.2019).
6. Кравцова Т., Кравцова О. Історія створення і функціонування Федерального бюро розслідувань США. *Право і безпека*. 2010. № 4 (36). С. 15–19.
7. Левин Я. И. Бюро расследований в период Первой мировой войны: кратковременное могущество. *Новые исторические перспективы*. 2016. № 1 (2). С. 24–33.
8. Прохоров К. В. Реликты маккартизма: антикоммунистическое законодательство в США. *Universum: Экономика и юриспруденция* : электрон. научн. журн. 2018. № 3 (48). URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/relikty-makkartizma-antikommunisticheskoe-zakonodatelstvo-v-ssha/viewer> (дата звернення: 18.02.2020).
9. ФБР визнало Семюела Літтла найкривавішим убивцею в історії США. URL : <https://thebabel.com.ua/news/36671-fbr-viznalo-semyuelya-littla-samim-krivavim-vbivceyu-v-istoriji-ssha-za-35-rokiv-vin-pogubiv-93-lyudini> (дата звернення: 15.02.2020).
10. Этот день в истории: 1908 год – в США роздано ФБР. URL : <https://easaily.com/ru/news/2019/07/26/etot-den-v-istorii-1908-god-v-sozdano-fbr> (дата звернення: 18.02.2020).

11. FBI. URL : <https://www.fbi.gov/about/leadership-and-structure/> (дата звернення: 11.02.2020).
12. USA Code. URL : <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/28/part-II/chapter-33> (дата звернення: 05.02.2020).

References

1. Baburkin, S. A. (2011). FBR v kontrrazvedyvatel'noj sisteme SSHA. [FBI in the US counterintelligence system]. Yaroslavskij pedagogicheskij vestnik. № 1. Tom I (Gumanitarnye nauki). S. 105–112. [in Russian].
2. Butusov, Yu. 110 let s momenta sozdaniya FBR: kak nachinalas' istoriya legendarnogo Byuro. [110 years since the creation of the FBI: how the history of the legendary Bureau began]. URL : <https://www.forumdaily.com/110-let-s-momenta-sozdaniya-istoriya-legendarnogo-byuro> (data obrashcheniya: 15.02.2020). [in Russian].
3. Bykov, A. V., (2013). Kikot'-Gluhodedova, T. V. Konstitucionno-pravovye osobennosti organizacii i funkcionirovaniya policejskikh organov SSHA, imeyushchih pravo na provedenie operativno-rozysknykh meropriyatij. [Constitutional and legal features of the organization and functioning of US police, having the right to conduct operational investigative measures]. Vestnik Moskovskogo universiteta MVD Rossii. № 8. S. 94–97. [in Russian].
4. Bykov, A. V. (2008). Organizacionnye osnovy deyatelnosti policejskoj sistemy SSHA. [US Police Organization]. Vestnik Moskovskogo universiteta MVD Rossii. № 5. S. 21–24. [in Russian].
5. Konstituciya Soedinyonnyh Shtatov Ameriki. [Constitution of the United States of America]. URL : <https://www.constitutionfacts.com> (data obrashcheniya: 22.12.2019). [in Russian].
6. Kravtsova, T., Kravtsova, O. (2010). Istoriia stvorennia i funktsionuvannia Federalnogo biuro rozsliduvan SShA. [History of the establishment and functioning of the US Federal Bureau of Investigation]. Pravo i bezpeka. № 4 (36). S. 15–19. [in Ukrainian].
7. Levin, Ya. I. (2016). Byuro rassledovanij v period Pervoj mirovoj vojny: kratkovremennoe mogushchestvo. [Bureau of Investigation during the First World War: short-term power]. Novye istoricheskie perspektivy. № 1 (2). S. 24–33. [in Russian].
8. Prohorov, K. V. (2018). Relikty makkartizma: antikommunisticheskoe zakonodatel'stvo v SSHA. [Relics of McCarthyism: US Anti-Communist Laws]. Universum: Ekonomika i yurisprudenceiya : elektron. nauchn. zhurn. № 3 (48). URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/relikty-makkartizma-antikommunisticheskoe-zakonodatelstvo-v-ssha.viewer> (data obrashcheniya: 18.02.2020). [in Russian].
9. FBR vyznalo Semiuela Littla naikryvavishym ubytseiu v istorii Ssha. [The FBI recognized Samuel Little as the bloodiest killer in US history]. URL : <https://thebabel.com.ua/news/36671-fbr-vyznalo-semyuelya-littla-samim-krivavim-vbivceyu-v-istoriji-ssha-za-35-rokiv-vin-pogubiv-93-lyudini> (data zvernennia: 15.02.2020). [in Ukrainian].
10. Etot den' v istorii: 1908 god – v SSHA sozdano FBR. [This day in history: 1908 – created by the FBI in the USA]. URL : <https://eadaily.com.ru/news.2019.07.26.etot-den-v-istorii-1908-god-v-sozdano-fbr> (data obrashcheniya: 18.02.2020). [in Russian].
11. FBI. URL : <https://www.fbi.gov/about/leadership-and-structure>.
12. USA Code. URL : <https://www.law.cornell.edu/uscode/text/28/part-II/chapter-33>.

Епрынтсев Пыль,

PhD in Law

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9790-9565>

Носевич Надія

(Donetsk Law Institute, MIA of Ukraine, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1112-9788>

FEDERAL BUREAU OF INVESTIGATION IN THE USA: HISTORY, LEGAL BASIS OF PROFESSIONAL ACTIVITIES, TASKS, STRUCTURE

In the context of this scholarly legal article, the authors review the history, legal basis of professional activity, structure, and objectives of the US Federal Bureau of Investigation (FBI). Considering these substantive aspects, the authors refer to the current US legislation on the activities of the FBI, the official website of the FBI, as well as the scientific works of individual domestic and foreign experts on the subject. It is also said that some state bodies of this nature may occupy a somewhat "exclusive", "supreme" place within a particular segment of the "power bloc". They demonstrate a higher level of professional competence in dealing with

acute social problems. An example of this is the mission, function, structure, principles of operation and the professional image of the US Federal Bureau of Investigation. Therefore, these issues are the subject of this scientific and legal research. To date, the FBI is one of the world's benchmarks for forensic, operational, investigative, anti-terrorist activity, as well as purely analytical work in the fight against all known types of crime. This is possible through the use of the latest FBI techniques, techniques, and techniques within the FBI to implement effective law enforcement and other related activities. Summarizing the study, the authors indicate that the FBI is one of the fundamental segments of the system of numerous federal "law enforcement", in particular, US law enforcement agencies. The FBI's functions may be similar to those of other law enforcement agencies, such as the US Department of Homeland Security, although unlike the US police, it is an example of a single, centralized departmental system. The FBI, along with other federal law enforcement agencies, such as the Drug Enforcement Administration (DEA), is part of the US Department of Justice. The FBI's professional work spans more than a century. The FBI's functional purpose is multifaceted: law enforcement in criminal investigations of the federal scale, national security through counterintelligence, countering international terrorism, combating cybercrime, preventing US interference, and more.

Key words: FBI; investigation; FBI structure; FBI unit; FBI special agent.

Надійшла до редколегії 20.02.2020